

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. IV. An Jurisdictio voluntaria in subditos alibi existentes exerceri possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

dò dictis n. 54. tum ex C. *Postulasti* 14. de Foro comp. C. Romana 1. §. 3. eod. in 6. L. *A Divo Pio* 15. §. de Re jud. Hinc etfi confiscatio bonorum trahatur ad bona existentia etiam in alio territorio, eaque applicanda sint Camerae seu fisco loci, ubi confiscationis sententia lata est, & habens potestatem super personis delinquentium, habeat simul super eorum rebus ubicunque sitis: executio tamen fieri nequit, nisi per Judicem loci, ubi bona sunt sita; ne jurisdictiones confundantur, quod fieri non debet. *can. Pervenit.* 7. q. 1. L. 1. C. de Jurisd. & Gloss. ibi V. *Auxilium.* Novell. 15. c. 2. Ille verò per litteras mutui comparsus seu subsidiales imploratus auxilium suum promptè impendere debet, cum una jurisdictio per aliam adjuvanda sit, *cit. L. 15. §. 1. ff. de Re jud.* De hac executione à Judice territoriali. *facienda* eleganter text. L. 2. C. de his, qui latron. L. *Episcopale.* C. de Episc. aud. *cit. c. 1. §. 3. de foro comp.* Bartol. in *cit. L. 15. col. 2. n. 4. § 5. Tuscus lit. I. concl. 466.*

§. IV.

An Jurisdictio Voluntaria in Subditos alibi existentes exerceri possit.

SUMMARIUM.

59. *Jurisdictio voluntaria in alieno territorio exerceri potest.*
 60. 61. *Explicatur assertio per varios casus.*
 62. *Excipiuntur actus voluntariae jurisdictionis cognitionem judicalem requirentes.*
 63. *Etiam Delegatus hanc jurisdictionem extra territorium exercere potest.*

59. Jurisdictionem Contentiosam extra territorium exerceri non posse hactenus monstratum est. Quin possit Voluntaria, nihil obstat: non quidem L. *fin. ff. de Jurisd. & Clem. 1. de foro comp.* cum loquantur solum de Contentiosa: non ratio supra allata, cum Voluntaria ordinarium Juris processum aut Judicem pro tribunali sedentem non requirat, ac idcirco alteri Judici, in
 cujus

cujus territorio exercetur, nulla injuria inferatur, eò quòd nihil in personas, nihil in res earum statuatur, nemo citetur, nemo in jus trahatur, omnia constant favore quodam, & vel liberationem vel libertatem vel pietatem habeant, uti est emancipare, adoptare, eligere ad Beneficia, confirmare, conferre &c. Igitur exerceri extra proprium territorium posse tenent Gloss. & DD. in *C. Novit.* & *C. pen. de Offic. leg.* Hostiens. ac alij in *C. quia diversitatem* & *C. post electionem de concess. præb.* Bald. & Alberic. in *L. Emancipari ff. de adoption.* Gloss. Jaf. Hippol. Dec. in *L. ult. ff. de jurisd.* Covarr. *L. 3. var. c. 20. n. 8.* ubi cum Decio ac alijs testatur esse communem. Patet ex *L. Omnes 2. ff. de Offic. Procons.* & *L. Emancipari 36. ff. de adoption.* Assertio procedit non tantum de jurisdictione, quæ competit Jure communi, sed etiam de illa, quæ Jure singulari, seu ex privilegio vel præscriptione, ut contra Romanum *singulari 48.* & Curt. Junior. in *L. ult. ff. de jurisd. col. 1. observant* Covarr. *l. c. n. 9. §. ceterum,* & Oliva *p. 3. de Foro Eccl. q. 10. n. 4.* quia Jura non distinguunt inter unam & alteram.

60. Hinc (ut nonnulla exempla ponamus) deducunt Legistæ I. actum legitimationis in omni loco fieri posse, cum ad voluntariam jurisdictionem spectet. Bald. in *L. pen. q. 7. de sum. C. Trin.* Covarr. *p. 2. de sponsal. c. 8. n. 17.* Matth. Stephani *lib. 1. de jurisd. c. 33. n. 27.* Idem tradunt de investitura Stephani *l. c. n. 30.* & Sylvan. *tr. de Feud. recogn. q. 91. n. 2. §. 9.* Quia non solum vassallum investiri in feudo extra territorium, sed etiam alia regalia à Principe exerceri posse tradit cum Andr. de Iserr. Afflict. Chasfan. *ad Consuetud. Burg. rubr. de just. n. 74.* Inferunt II. cum Bart. in *L. in hac 30. C. de Donat.* ac alijs Gail. *L. 2. obs. 39. n. 28.* Wurmbser. *tit. 43. obs. 2. n. 3.* Gabriellus *tit. de Donat. concl. 1. n. 56.* Fichard. *vol. 1. consil. 7. n. 8.* Modest. Pistor. *consil. 20. n. 26.* Natta *consil. 528. n. 10.* contra Vaud. *L. 1. var. qq. c. 11.* Colerum *p. 2. de process. execut. c. 1. n. 9.* ac alios (quorum opinionem veriorum magisque receptam ait Menoch. *consil. 84. n. 51.*) insinuationem

tionem donationis coram quocunque Judice etiam non suo fieri posse: eò quòd causæ cognitionem & per consequens partis citationem, & decretum non requirat, sed simplicem duntaxat approbationem, imò juxta multos DD. ne istam quidem, ac proinde ad actus voluntariæ jurisdictionis pertineat. Quamquam altera opinio negans magis fundata videri possit in *L. 30. § 31. C. de Donat.* & *L. un. C. de Offic. juridici Alex.* Inferunt III. Decius in *L. ult. ff. de jurisd.* & Oliva de *Foro Eccl. p. 3. q. 10. n. 20.* gradum Licentiæ & Doctōratus conferri extra territorium & Academiam posse, eò quòd collatio pertineat ad voluntariam jurisdictionem. Colligunt IV. Notarij à SS. Pontifice vel Imperatore, aut ejus Comite Palatino creati, instrumentum fidem facere etiam extra territorium creantis, eò quòd conficere instrumenta sit actus voluntariæ jurisdictionis. *L. 1. § 2. ff. de Offic. Procon. L. Emancipari ff. de Adopt. L. Non solum §. Et qui ff. de Excus. tut. Gail. L. 2. obs. 71. n. 13. Matth. Stephani L. 1. de jurisd. c. 33. n. 71. cum communi.* Colligunt denique V. Gail *L. 2. obs. 123. Nic. Everhard. Jun. L. 2. consil. 28. n. 76. Laym. L. 1. Th. Mor. tr. 4. c. 12. n. 5. Vasq. in Opusc. tr. de Testam. §. 1. dub. 1. Oliva 3. p. de Foro Eccl. q. 4. n. 40. Illust. D. Schmid, & Prænob. D. de Bassis semicent. 1. qq. for. contr. 38. n. 7. cum Bart. Bald. ac communi DD. forenses posse condere testamentum cum illa minore solemnitate, quæ in loco, ubi condit, statuto vel consuetudine recepta est, illudque valere etiam quoad bona alibi sita: eò quòd constitutio testamenti alteriusve ultimæ voluntatis sit jurisdictionis voluntariæ. Dissentit cum Oldrado Fachin. *L. 5. c. 90. § 91.* hanc doctrinam eo duntaxat casu admittens, quo forensis loci oneribus se subijcit, cujus favoribus vult gaudere.*

61. Inferunt indidem Canonistæ I. Beneficia Ecclesiastica conferri ab Episcopo posse existente in aliena Dioecesi. Selva *tr. de Benefic. p. 3. q. 40. § 63. Crott. in C. ult. de constit. in 6. Covarr. l. c. Idem de Vicario Generali plerique tradunt contra Baldum, Francum, ac alios, quorum doctrina, ut ait Covarr. ex eo*

cor-

corrumpit, quod hæc jurisdictio sit voluntaria, adeoque extra territorium exerceri possit. Inferunt II. Licitum esse Episcopo (nisi si contraria alicubi consuetudo obstet) in aliena Dioecesi sine licentia illius Ordinarij sacrificare in Pontificalibus, seu cum mitra & pedo. Panor. in C. ult. de Translat. Episc. n. 4. Gloss. & Host. in Clem. ult. de privil. Silvest. V. Patriarcha §. tertium, ac alij, quos citat & sequitur Deibene de Imman. Eccl. c. 12. dub. 2. sect. 4. Nec obstat, quod Archiepiscopus extra suam Dioecesim Pallio Archiepiscopali uti nequit: quia strictior est usus pallij quam pontificalium, ut ait cit. Glossa. Pariter non obstat Trident. sess. 6. c. 5. de Reform. ubi dicit. *Nulli Episcopo liceat cujusvis privilegij praetextu pontificalia in alterius Dioecesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia* &c. ibi enim per exercitium Pontificalium intelliguntur actus Ordinis Episcopalis, quales sunt Ordines conferre, Chrisma conficere, Altaria & Ecclesias consecrari, degradare &c. Hujusmodi actus vetitos esse Episcopo in aliena Dioecesi absque licentia Ordinarij loci constat ex cit. Tridentini decreto junctâ Cardinalium declaratione. Gestare autem Pontificalia non tam est actus & exercitium, quam signum Jurisdictionis & potestatis Episcopalis. An autem saltem prima Tonsura in aliena Dioecesi conferri possit, controversum est inter DD. nec vacat hic discutere. Inferunt III. Sanchez L. 3. de Matr. disp. 19. n. 11. alijque, quos allegat, posse Parochum matrimonio sui subditi assistere in aliena Parochia absque licentia proprii Parochi loci; eò quod hæc assistentia actus Jurisdictionis non sit, & quamvis ad eam reduci possit, seu similitudinem quandam jurisdictionis habeat, non tamen pertineat ad contentiosam, sed ad voluntariam. Inferunt IV. tenentque teste Sanchezio l. c. & Oliva l. c. n. 7. plerique, posse Parochum suos subditos in aliena Parochia valide & licite à peccatis absolvere: etsi enim non tantum Medicum Spiritualem, sed etiam Judicem agat, ejus tamen tribunal est arcanum & jurisdictionem solum in foro interno exercet, quâ non turbat jurisdictionem alienam. Notat tamen cum Sanchezio ac alijs Laym.

L. 1. Th. Moral. tr. 4. c. 5. n. 4. hujusmodi actus voluntariæ jurisdictionis in alieno territorio exercendos esse ferè privatim & non publicè, quò scandalum & confusio evitetur.

62. Verùm modò dicta non usque adeò certa sunt, quin in controversiam vocari possint. Inprimis enim multa sunt, quæ pertinent ad voluntariam jurisdictionem, cognitionem tamen requirunt, ac proinde partis citationem, qua de causa reducuntur ad contentiosam, & sic in alieno territorio expediri nequeunt. Unde distinctione opus est: nam aliqua sunt, quæ cognitionem & discussionem exigunt; sed non judicialem, quia non est pars, quæ se opponat. Talia sunt Dispensatio in Votis, Juramentis, & Legibus, Concessio privilegiorum ac gratiarum, Confirmatio Electionis, Collatio Beneficiorum & Officiorum, Manumissio, Legitimatio &c. quæ etsi examine aliquo indigeant, utrùm v. g. dignus sit, qui prensat Officium, an preces veritate nitantur & causa dispensandi subsit, an legitimè facta sit Electio aut Præsentatio &c. sæpe tamen nulla intervenit partium contentio, quæ cognitionem judicialem requirat, sed extrajudicialis tantum & simplex informatio capienda est. Hæc extra territorium expediri posse dico cum Jafone in *L. fin. ff. de jurisd. n. 11.* Pannorm. in *c. Novit. de Offic. leg. n. 5.* Franco in *c. fin. de Elect. in 6. n. 9.* Lambertino *L. 2. de lure patron. p. 2. q. 2. art. 11. n. 2. & 4.* Garcia de *Benef. p. 5. c. 8. n. 142.* Sanch. de *Matr. L. 3. disp. 8. n. 6.* Oliva de *Foro Eccl. p. 3. q. 10. n. 14.* Ratio obvia est: quia juxta communem DD. etiam illa, quæ de se pertinent ad jurisdictionem contentiosam, extra territorium fieri possunt, si talia sint, ut expediri queant absque citatione partis & cognitione judiciali: ergò à fortiori illa, quæ pertinent ad jurisdictionem voluntariam; qualia sunt, quæ modò enarravimus. Alias leges, quæ juxta *n. 59.* exercitium hujus jurisdictionis extra territorium permittunt, ferè nunquam locum haberent, cum actus etiam jurisdictionis voluntariæ ferè semper requirant præviam quandam informationem & cognitionem extrajudicialem, ne temerè & inconsultò procedatur

datur. Alia è contrario sunt, quæ non fieri aut certo duntaxat modo fieri aliorum interest. Talis e. g. est confirmatio electi, & institutio presentati, cui à parte contradicitur; dispensatio in iuramento, cedens in præjudicium ejus, cui facta est jurata promissio; exemptiones & privilegia alijs damnosa; manumissio facienda per minorem; legitimatio, quæ in certis casibus (de quibus doctè Covarr. p. 2. de sponsal. c. 8. §. 9. à. n. 7.) absque aliorum consensu fieri nequit. Cognitio super his & citatio partis, cum pertineat ad contentiosam jurisdictionem, extra territorium fieri nequit. Hæc tamen facta ipsa legitimatio, dispensatio, confirmatio &c. extra illud fieri poterit, cum sit actus voluntariæ jurisdictionis, retinens suam naturam, tametsi intermedia fuerint contentiosa. Bald. in L. un. ff. de Offic. Consul. prin. n. 11. Dec. in L. ult. ff. de jurisd. Lambert. L. 2. de jure patr. p. 2. q. 2. art. 6. n. 3. Sanch. l. c. Garc. l. c. Oliva l. c. n. 26. Ceterum iuramentum appositum contractui invalido, quem v. g. fecit pupillus absque auctoritate tutoris, absolutè relaxari potest extra territorium Superioris relaxantis: cum enim, ut hic ponimus, per illud contractus non confirmetur, sed invalidus maneat, & jurans solum ex religione illo teneatur, nec alteri jus quæsitum sit, opus ad ejus relaxationem citatione partis non erit. Idem dicendum est de casu, quando relaxatio solum petitur ad effectum agendi, siquidem sequi quis velit illam multorum sententiam (de qua Covarr. L. 1. var. c. 4. n. 6.) tradentem, opus tunc non esse citatione partis, eo quod absolutio solum ad effectum agendi nullum parti præjudicium afferat, cum illà etiam datâ contractus maneat firmus etiam firmitate juramenti, & sic promissario suum jus salvum consistat, nec impedire iste possit hanc relaxationem, si justa agendi causa sit: citatio autem non requiritur, quoties pars, etiamsi præsens esset, contradicere non posset. L. Qui potest invitis ff. de R. I. Menoch. consil. 216. n. 19. Surdus consil. 323. n. 41. Guttier. in Auth. Sacram. puber. C. si advers. vend. à n. 111. Afflict. decis. 120.

perij vel Regni est, & lex viget in loco peregrinationis, etiam si propter contrariam consuetudinem vel privilegium non viget in loco sui domicilij. E. g. si quis è sua Diocesi, ubi tempore verni jejuniij permissus est esus carniùm, transeat aliò, ubi lex jejuniij observatur, eam observare tenetur. Negat id quidem cum Palacios & Petro de Ledesma Sanch. *L. 3. de Matr. disp. 18. n. 7.* at certum esse apud eundem affirmant Henriq. & Emman. Rodriq. & reliquos omnes convenire ait Palao *tr. 3. disp. 3. pun. 24. §. 3. n. 8.* Nec immeritò: quia consuetudo ista particulatis vel privilegium non est personale, sed locale, seu loco inhærens, adeoque cum persona aliò non transiens. Neque valet, quod ille ait, ad breve tempus absentes haberi pro præsentibus: hinc enim sequi videtur, eos vicissim obligari legibus sui domicilij, tamen non observentur in loco peregrinationis; hoc autem ipse negat, & suam illam opinionem meritò retractat *L. 1. in Decal. c. 12. n. 39.*

66. Secundò censeo, peregrinos non obligari Statutis municipalibus & consuetudinibus loci, per quem transeunt. Ita tradunt cum Joan. Andr. Archidiac. Turrecre. D. Anton. Tolet. *lib. 6. summ. c. 5. n. ult.* Bonacin. *de legib. disp. 1. q. 1. p. 6. n. 36.* alique ferè innumeri, quos allegant & sequuntur Joan. Sancius *in select. disp. 54. n. 31.* Thom. Sanch. *cit. disp. 18. n. 6. & cit. c. 12. n. 38.* Delbene *de Immun. Eccl. c. 10. dub. 1. sect. 2. n. 22.* contra Covarr. Suar. Vasq. Navarr. Salas, Henriq. Basil. Pontium ac alios. Ratio est: quia nemo sortitur forum, nisi ratione domicilij vel quasi, delicti, contractûs, rei sitæ, similibûsve modis, quos infra enarrabo. At per hoc, quòd per breve aliquod tempus alicubi commoror, nec domicilium nec quasi acquirò, nec, ut ponitur, ibi contraho, vel delinquo, vel reconvenior &c. Accedit I. quòd sicut durissimum est, ut dicitur *L. Hæres absens 19. §. proinde. ff. de Iudic. quotquot locis quis navigans vel iter faciens delatus est, tot locis se defendere*, ita pariter durissimum est, quibuscunque locorum, ad quæ in transitu venio, statutis & consuetu-

fuetudinibus subijci. Et quòd non teneat ubique, quò delatus sum, litigare, alia ratio non potest, quàm quia non ubique, quò delatus sum, forum fortior: supponit ergo lex, me non sortiri forum in loco transitùs & per consequens jurisdictioni illius non esse subiectum. Accedit II. quòd peregrini hìc nequeant matrimonio jungi, vel suscipere SS. Ordines, vel satisfacere præcepto Communionis Paschalis. Et quòd Græcus Sacerdos peregrinans in loco, ubi ritus Latinæ Ecclesiæ observatur, observare potest ritus Græcos, ut patet ex epist. Leonis VIII. vulgò IX. contra præsumptiones Michaëlis Constantin. c. 29. non aliam certè ob causam, quàm quia hujus loci jurisdictioni subiecti non sunt. Gratis verò ait Palao l. c. n. 17. ad 3. quoad Sacerdotem Græcum speciale dari privilegium. Accedit III. quòd juxta C. à nobis 21. de sent. Excomm. hæc sententia Episcopi: *quisquis furtum fecerit, excommunicatus sit*, non nisi subditos ligat. Est autem quoad hoc par ratio statuti & sententiæ generalis: hâc enim ideò non ligatur extraneus, quia jurisdictione Judicis loci ad eum se non extendit; sed si ad eum se non extendit, tunc neque statuto ligatur. Neque dici potest, solùm excipi non subditos, qui extra Dioecesin Episcopi sunt: de his enim in casu capituli quæstio nec erat, nec esse poterat, cum per se clarum sit, alienos subditos, si extra territorium Episcopi existant, ejus jurisdictioni non esse subiectos.

67. Limitant plerique assertionem, dicendo, peregrinum teneri statuto vel consuetudine loci, per quem transit, si illud pariter vigeat in loco sui domicilij. Idque certum esse affirmat Sanchez cit. disp. 18. n. 3. & contrarium dicere absurdum esse autumant Bonacina l. c. n. 52. Salas de Leg. disp. 14. sect. 4. n. 40. Suarez tom 1. de Relig. lib. 2. c. 14. n. 15. Sed vel absurdum hoc non est, vel deferenda erit nostra sententia: nam juxta dicta n. 43. nemo ligatur legibus sui domicilij, dum illo abest: igitur si obligor in loco transitùs, solùm obligor, quia ejus Statuti sum subiectus. Cum ergo, ut modò dixi, nec loci, à quo absom, nec loci,

Per quem transeo, statutis obstrictus sum, consequentiùs & iuribus ac rationibus allegatis conformiùs loquemur, si cum Joanne Sancio hanc limitationem rejiciamus.

68. Limitant alij secundò cum Lessio *L. 4. de Iust. c. 2. n. 50.* dicendo, peregrinum non quidem obligari Statutis loci, per quem solum transit iter faciendo; obligari tamen, si per aliquot ibi dies moretur, v. g. negotiando, aliudve tractando negotium. Verùm cum leges commorationem brevis temporis nullibi ponant inter modos sortiendi forum, propterea & ista limitatio rejicienda est. Nec valet, quod dicunt, scandalizatum iri Fideles, si viderent, talem peregrinum non observare vel festa vel jejunia loci, ac idcirco communem sensum esse, quòd ille obligetur: nam rudes, nisi dedoceantur errorem, etiam in priore casu scandalum patientur, si videlicet iter facientem viderint carnes comedere in loco jejunij; docti illud nec in posteriore casu patientur.

69. Hinc consequens est tertia limitatio, quam omnes aut ponunt aut supponunt, cum sit Juris naturalis: videlicet non esse licitum transgredi statuta loci peregrinationis, si alij inde scandalizarentur, videndo quòd peregrinus in loco, ubi v. g. est dies festus aut jejunij, aut hoc aut illum non observet. Hoc enim casu absque dubio ille se conformare moribus loci tenebitur, nisi suum jus docendo scandalum avertere possit.

70. Quarta limitatio, quam pariter omnes afferunt, est de Statutis & Consuetudinibus in speciale commodum loci, aut ad ejus damna evitanda, inductis: his enim obligari etiam peregrinos dicendum est. E. g. evehere nequeunt merces exportari vetitas, aut invehere invehi vetitas, nec gestare arma ob periculum seditionis vel tumultuum gestari prohibita, nec pretium rerum venalium taxatum excedere, nec ultra tempus commorationi advenarum statutum commorari. Pariter tenentur servare solemnitates contractuum ibi, ubi contrahunt, receptas, cum ratione contractus sortiantur forum, ut infra fufius dicitur: solvere item gabellas, quia sunt onus annexum contractibus; solvere vectigal &c.

&c. Ratio obvia est: quia huiusmodi Statutorum prævaricatio fieri nequit absque detrimento boni publici & territorij subditorum, ad quod cavendum cum quivis etiam extraneus ipsa lege Naturæ dictante teneatur, consequens est, ad illa observanda eum obligari.

71. Canones porrò & rationes, quæ afferuntur ad probandum, peregrinos absolutè obligari Statutis & Consuetudinibus locorum, ad quæ perveniunt, procedunt vel de ijs tantum statutis, quibus modò dixi subjectos esse etiam peregrinos, vel de casu, quo ex transgressione nasceretur scandalum, ut patet ex *Can. illa dist. 20. Can. quæ contra dist. 8.* Neque obest huic peregrinorum exemptioni, quòd leges cujusque territorij locales sunt, quæ immediatè locum afficiunt atque inde transeunt in personas ibi existentes: nam transeunt quidem in habitantes, qui jurisdictioni ejus loci subjecti sunt; non autem in alienigenas. Pariter non obstat, quòd addunt, peregrinos frui privilegijs & exemptionibus loci, in quo peregrinantur, nec in isto obligari Statutis sui territorij, ac idcirco cum gaudeant commodis, sentire debere etiam onus juxta *reg. 55. in 6.* ac esse subjectos legibus loci, ubi sunt. Non, inquam, hæc obstant: quia regula de ferendo onere, quando sentitur commodum, solum procedit de casu, quo onus & commodum sunt connexa vel ex natura rei, vel ex dispositione legis aut superioris, uti sunt hæreditas & onera hæreditati annexa, fructus Beneficiales & obligatio residendi ac assistendi divinis, privilegia & dispensationes sub certa conditione & onere concessa &c. non item, cum onus & commodum connexa non sunt, sed disparata, sicut in proposito casu evenit, cum nexum inter se necessarium non habeant privilegia & Statuta localia aut exemptio à Statutis domicilij, & subjectio ad leges vigentes extra domicilium.

72. Ex dictis infero primò cum Henriq. *L. 6. de Pæn. c. 14. n. 4.* Suar. *tom. 1. de Relig. lib. 2. c. 14. à n. 6.* Sanch. *de Matr. L. 3. disp. 23. n. 12. § 13.* Less. *de Iust. lib. 2. c. 40. n. 121.* non pos-

H 3

se cum peregrinis in legibus, votis, juramentis, irregularitatibus, impedimentis matrimonij, & poenis contractis dispensari à Superiore loci, in quo peregrinantur, nisi illuc accesserint animo figendi domicilium vel quasi domicilium: quia, ut dictum est, jurisdictioni hujus Superioris subjecti non sunt, & voluntariam jurisdictionem, ut infra de Prorogatione dicitur *n. 448.* prorogare eidem nequeunt. Ex tacita tamen concessione sui Superioris possunt alibi percipere Sacramenta Poenitentiae & Eucharistiae extra tempus Paschale, imò etiam isto, si ad propriam Parochiam facile accedere nequeunt. Quin, si in alia Dioecesi justa de causa confiteantur, absolvi possunt à peccatis in propria ipsorum Dioecesi Episcopo reservatis, & quidem à Confessario quovis, si ibi, ubi confitentur, reservata non sunt; ab Episcopo verò, si ibi quoque, ubi confitentur, reservata sunt. Laym. *L. 5. Th. Mor. tr. 6. c. 10. n. 10.* cum Cajet. Henriq. Suar. Addunt Basil. Pont. *L. 8. de Matrim. c. 5. n. 7.* ac alij, urgente necessitate posse Superiorem loci cum advenis dispensare, æquè ac cum subditis, & eorum matrimonio assistere, v. g. si per hoc restaurandus sit honor foeminae violatae, aut legitimanda proles, quando pater existit in periculo mortis.

73. Infert secundo Farin. *L. 1. prax. crim q. 7. à n. 6.* cum communi DD. non posse (seclusa consuetudine contraria) peregrinos hic puniri ob delicta in loco domicilij vel alibi patrata, nisi delictum hic continent. Neque contrarium asserit Basil. Pontius, ut ipsi imponit Delbene *de Immun. Eccl. c. 11. dub. 1. sect. 13. n. 5.* multus in refutando, quod ille non asseruerat. Sed de hoc infra *n. 159.*

74. De Vagis, ijs videlicet, qui nullibi fixum domicilium habent, major dubitatio est. Hos quoque, sicut peregrinos, ab obligatione legum & consuetudinum locorum, per quæ transeunt, vel in quibus hospitantur, eximunt Lessius *L. 4. de iust. c. 2. n. 29.* Laym. *L. 1. Th. Mor. tr. 4. c. 12. n. 7.* Pasqualig. *de lejun. decis. 200. n. 4.* Joan. Sanc. *l. c. sect. 8. n. 11.* cum Palud. S.

Anton

Anton. Silvest. Medin. Sayro : quia generalis, inquit, doctrina est *C. ult. de Foro comp.* neminem sortiri forum, fierique subiectum, nisi vel ratione domicilij, seu habitationis, vel delicti, vel contractus, vel rei sitæ, vel originis. Vagi autem nullo ex his modis, ut ponitur, subiecti sunt: non ergo sortiuntur forum. Verum hæc opinio plurimis alijs non immeritò displicet. cum his itaque

75. Censeo tertio, Vagos obligari legibus omnibus locorum, ad quæ perveniunt, æquè ac incolas. Cum enim nullibi certum & stabile domicilium habeant, ubique domi sunt, & sic ubique forum sortiuntur, ut constat ex eo, quòd ubique capi & plecti possunt ob delicta etiam alibi commissa. Gloss. in *L. 1. C. ubi de crim. agi oportet.* communiter recepta teste Farin. *L. 1. prax. crim. q. 7. n. 3.* Clar. *L. 5. sent. §. fin. q. 37. n. 7.* Gloss. & Bart. in *L. Heres absens. ff. de judic.* alique plurimi, quos allegat Sanch. *L. 4. de Matr. disp. 25. n. 5.* Possunt quoque ubique matrimonio jungi, ut patet ex Trident. *sess. 24. c. 7. de Refor.* & ubique absolvi à peccatis, ut tradunt omnes contra Card. in *C. omnis utriusque de pœnit. n. 6.* ad Legatum Pontificium eos pro absolutio-
ne remittentem. Rationem dant, quia ubique sortiuntur forum. Accedit, quòd nec privato vagorum bono (ut nihil dicam de: publico) expedit illa exemptio à legibus locorum: sic enim, qui vagantur per orbem, solà ferè lege naturali, & si Christiani sunt, Ecclesiæ legibus universalibus, ligarentur. Hac autem ratione non benè dirigerentur: ad quid enim tot leges civiles, & politicæ apud omnes gentes belluino ritu non viventes, si benè dirigimur solà lege Naturæ? Quamquam enim ante legem scriptam Hebræis à Deo per Mosen datam dicatur Gens Humana lege duntaxat Naturæ fuisse gubernata, constat tamen, leges aliquas Divinas positivas ab exordio mundi extitisse, ut exemplis illustrat Suarez *L. 9. de Leg. c. 1.* nec minùs varias humanas leges & consuetudines, seu communi Gentium, seu particularium locorum usu ac Magistratum functionibus inductas viguisse.

76. Responsio ad oppositam rationem patet ex dictis: tamen enim vagi propriè dictum domicilium vel quasi non habeant, cum ad illud præter habitationem requiratur voluntas stabiliter in loco manendi, ad posterius verò commoratio per magnam anni partem, ut infra dicetur, censentur tamen habere domicilium, & sic fortiuntur forum ubique, ubi sunt, quia Magistratus loci jus ipsis & contra ipsos dicit, iustitiam vindicativam, & jurisdictionem voluntariam in eos exercet, æquè ac in incolas, uti admittunt adversarij, & praxis docet. Cumque bonum tam publicum quàm privatum ipsorum exigit, ut forum habeant; certum autem alicubi non habeant, necesse est, ut habeant ibi, ubi sunt. Ex quo consequens est, quod contra Petr. de Ledema, Em. Rodriq. Sanch. ac alios docent Gabriel, Petr. Soto, Suar. aliique, non posse eosdem vel absolvi à peccatis vel matrimonio jungi à quolibet Curato Diocesis, ubi sunt, sed tantum ab illo, intra cujus Parochiam modò degunt, cum sint ipsius subditi, & non alterius. Multò minùs hæc ipsis ministeria præstari poterunt à Sacerdote simplici nullam vel ordinariam vel delegatam jurisdictionem habente, uti benè observat Medina *L. de Confess. q. 31.*

§. VI.

*Exceptio Fori declinatoria quomodo sit
proponenda.*

S U M M A R I U M.

77. Iudici non competenti opponitur Exceptio Fori declinatoria, seu Præscriptio Fori.
 78. Quandoque etiam post litis contestationem.
 79. Ordinariè faciendâ est ante omnes alias exceptiones.
 80. Fieri potest in absentia iudicis, quando citatus non tenetur comparere.
 81. Disquiritur, an opponi possit, quando reus promisit, se compariturum coram quocunque Iudice.

77. Cum